

15. *Lacerta strigata major* Boulg. — Голѣмъ ивичестъ гущеръ.

Lacerta viridis var. *major* Boulg.; Ковачевъ, Херп. фауна на Бѣлг. 1912. стр. 24.

Lacerta major Boul.; Schreiber, Herpetologia europaea 1912. p. 499.

Lacerta viridis major Blgr.; Никольскій, Фауна Россіи 1915. стр. 185.

Lacerta strigata major Boul. Mertens, Archiv für Naturgeschichte 1922. p. 195.

Това е най-голѣмия гущеръ отъ рода *Lacerta* въ Бѣлгарія. Срѣща се обикновено заедно съ много близкия му видъ *Lacerta viridis*, отъ който най-лесно се различава по това, че на корема си има 8 реда надлъжни люспи; освенъ това младитѣ екземпляри иматъ на гърба си 5 свѣтло-жълто-зелени ивици, отъ които едната е разположена по срѣдата на гърба. Той е по-рѣдкѣ отъ *L. viridis* и се срѣща само на силно припечни мѣста. Въ планинитѣ не се изкачва по-високо отъ 800 метра и изобщо въ чисто планински мѣста (напр. Софійско: въ подножието на Витоша, Люлинъ и Лозенъ планини, както и въ Самоковско) не се срѣща. Нарекли сме го „ивичестъ гущеръ“, защото най-характерния му бѣлегъ е свѣтло-жълтитѣ надлъжни ивици по гърба; нарекли сме го още и „голѣмъ гущеръ“ (преводно отъ латинското название), защото е най-едрия гущеръ (съ крака) на Балкански полуостровъ. Най-едрия екземпляръ въ сбирката на Царския музей е 48 см дѣлагъ.

Разпространение въ Бѣлгарія:

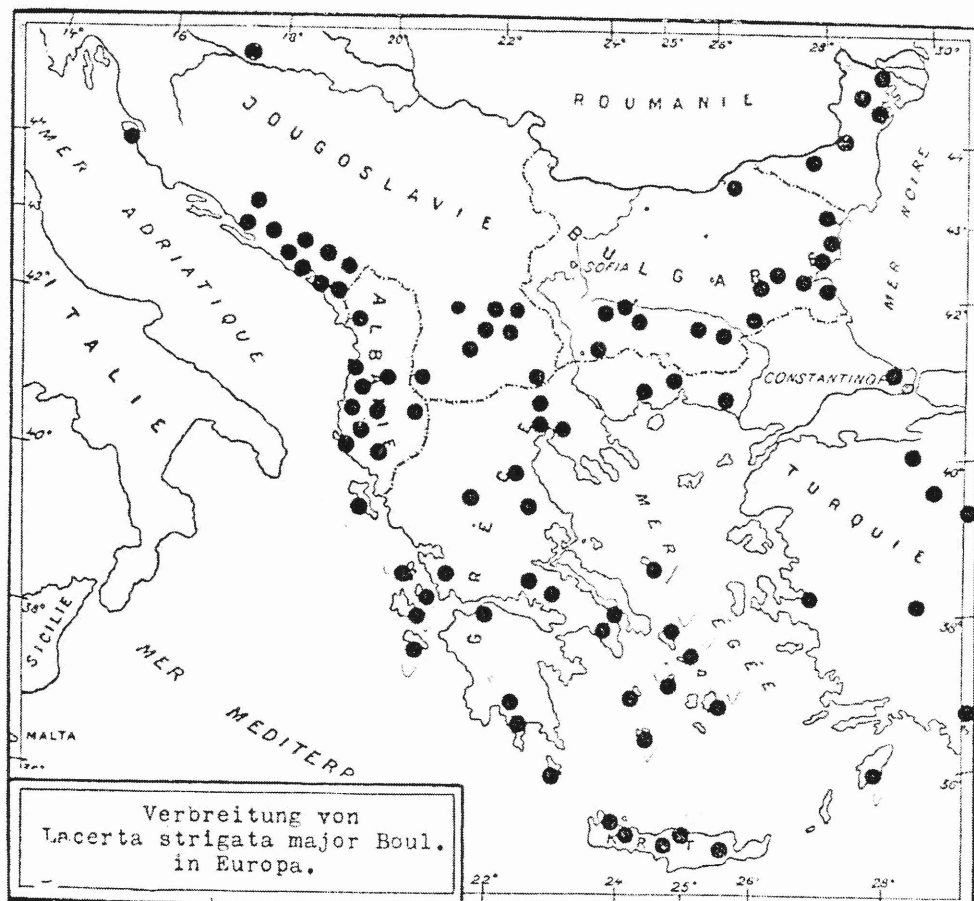
Северна Бѣлгарія: Тоя видъ е констатиранъ съ сигурность у насъ въ следнитѣ находища: Меджидъ-табия при Силистра (1 екз. въ Зоолог. Сбирка на Соф. Университетъ). — 2. Изъ Русенскитѣ лозя, гората и нивята около Образцовия чифликъ (Ковачевъ 1912 стр. 24; var. *strigata* Eichw., споредъ Bou-

¹⁾ Като сравниме тая карта съ карта № 10 за разпространението на *Lacerta vivipara* L. въ Бѣлгарія, на която карта сж нанесени по-високитѣ наши планини.

²⁾ За пжтищата на разпространението на видоветѣ гущери отъ групата *Lacerta agilis*-*Lacerta viridis* вижъ хубавата статія на О. Cyrén: Klima und Eidechsenverbreitung — Meddel. Musei Zoologiska Avdeling. Bd. 29, Göteborg (1924).

lenger 1920, I, p. 81). — 3. Край гр. Варна и около шосето отъ Варна за Галата (Ковачевъ 1912 стр. 24; 1 екз. въ Зоолог. Сбирка на Соф. Университетъ). — 4. Въ покрайнинитѣ на горитѣ около р Камчия на югъ отъ Варна (Ковачевъ 1912 стр. 24).

Южна България: 1. При Месемврия, Бургасъ и Созополъ (Ковачевъ 1912 стр. 24; наблюдавалъ Д-ръ Бурешъ). — 2. При с. Аликочово, Пещерско (1 екз. Ц. М., отъ Н. Миладиновъ). — 3. По тепетата на гр. Пловдивъ (5 екз. въ Цар. Музей, 22 VI. 1899; Ковачевъ 1912 стр 24) и изъ лозята по пѣтя къмъ

Карта № 13. — Разпространението на Ивичестия гущеръ (*Lacerta strigata major* Boul.) въ Европа.

гр. Станимака. — 4. Въ Царската Кричимска курия, западно отъ Пловдивъ (4 типични екз. въ Цар. Музей, ловени заедно съ *L. viridis*). — 5. Хасковскитѣ бани (Ковачевъ 1917 стр. 176); мѣстността „Тригѣ могили“, Хасковско (7 екз. Ц. М., 21. VI. 1932 отъ Поручикъ Бандарски). — 6. Около гр. Харманлий и особено често при с. Надежденъ (17 екз. въ Цар. Музей). — 7. При гр. Карнобатъ и особено изъ Кара-сарлийската курия (3 екз. въ Зоолог. Сбирка на Соф. Университетъ)¹⁾. — 8. Сакаръ-планина при с. Ново село и мѣстността

¹⁾ Dr. Ph. Lehgs намира, че екземпляритѣ, срѣщащи се изъ околността на гр. Сливенъ не сж типични *major*, а принадлежатъ на единъ особенъ подвидъ (много близкъ до *Lacerta strigata*), когато той нарича *Lacerta strigata bulgarica* sbsp. nova, безъ да дава за него описание (вижъ напечатаната му статия въ Annales Muséi Nation. Hungarici XXVII p. 279—284).

„Манда-ташъ“ (2 екз. въ Ц. М., 2. V. 1926 отъ Н. Радевъ). — 9. Склоноветъ на Бакъджика подъ манастира Св. Спасъ, Ямболско и „Таушанъ-тепе“ източ. склонове на Сръд.-Гора (2 екз. Ц. М., 19. III. 1933 отъ Л. Брънековъ).

Българска Македония: По низкитъ припечни, западни, склонове на Али-Ботушъ планина, на пжтя отъ с. Голешево за с. Петрово (Цар. Музей, 25. VII. 1930 отъ Йорд. Цонковъ и П. Дрънски).

На Балканския полуостровъ го има въ юж. Кроація (рѣдко; Каган 1921 р. 22); Босна, Далмация, Херцеговина, Черна-Гора, (Каган 1924 р. 12); Албания при Корица (Шабанауд 1919 р. 22), при Градица, Висока, Левани, Фиери, Маргличъ (Волкау 1924 р. 12), Гърция и на островитъ Цериго, Наксосъ, Сиросъ, Милосъ (Werner 1912 р. 172; Werner 1930 р. 7), Македония при Кукушъ (Шабанауд 1912 р. 22), Охридъ, Шипъ, Дойранъ, Овче-поле (Каган 1928 р. 134), Солунъ (не рѣдко; Шабанауд 1919 р. 12), Верия, при Велесъ въ прохода Бабуна (Doflein 1921 р. 138); въ Бѣломорска Тракия отъ Деде-Агачъ до Кавала (Бурешъ; 1 екз. Цар. Музей, 20. IV. 1921 год. при Деде-Агачъ заедно съ типиченъ *L. viridis*; Ковачевъ 1917 стр. 176).

Общо разпространение: Балканския полуостровъ съ изключение на севернитъ и особено северо-западнитъ му части (обаче го има въ Добруджа), Йоническитъ и Цикладски острови, Мала-Азия, северо-западна Персия. Споредъ Wettstein (1931 р. 167) го има и на о-въ Критъ (само *L. major* но не и *L. viridis*).

Отъ приложената карта за разпространението на голѣмия ивичестъ гущеръ *Lacerta major* Bo u. l. се вижда, че неговото разпространение въ Европа е ограничено само върху Балканския полуостровъ и близкитъ му острови. Подобно на *Orphisaurus aroidus*, разпространението и на този гущеръ се простира досга на северъ край брѣговетъ на Черно и Адриатическо морета. Край Черно море той достига делтата на р. Дунавъ, а край Адриатическо море (въ спорадични находища) достига чакъ до гр. Зара въ сев. Далмация. Въ ист. Хърватско, Сърбия, сев.-зап. България той гущеръ не се срѣща. Най-много го има въ България изъ тракийската долина край р. Марица. Общото му зоогеографско разпространение ясно показва, че той видъ е единъ ориентало-медитерански елементъ въ нашата фауна, обаче той има въ полуострова много по обширно разпространение отколкото другитъ ориентало-медитерански видове гущери.